

Expertgruppens möte
Fredagen den 11 mars kl 9.00-12.15
Karlavägen 100, plan 8
Sammanträdesrum Lottan

Närvarande:

Lars Heikensten, ordf, (t.o.m. pkt 6c)
Gun-Britt Andersson, vice ordf
Kim Forss, ledamot
Malin Mobjörk, ledamot (t.o.m. pkt 6a/ii)
Julia Schalk, ledamot (t.o.m. pkt 6a/ii)
Torgny Holmgren, ledamot
Arne Bigsten, ledamot
Eva Lithman, ledamot
Lennart Peck, expert UD
Sonja Daltung, kanslichef
Eva Mineur, utredningssekreterare
Per Trulsson, utredningssekreterare
Emma Öståker, utredningssekreterare
Markus Burman, utredningssekreterare
Jan Pettersson, utredningssekreterare
Anna Bäckman, bitr. utredningssekreterare
Jessica Karlsson, praktikant

1. Öppnande av mötet
Ordförande Lars Heikensten öppnade mötet.
2. Godkännande av dagordningen
Dagordningen godkändes.
3. Protokoll från föregående möten
Beslut: Protokollet lades till handlingarna.
4. Administrativa frågor
  - a. Åtterrapporering

Kanslichefen rapporterade att kansliet har haft möten med representanter från utvärdringsenheter vid olika organisationer. Kanslichefen har deltagit på ett möte i Bryssel med utvärdringschefer vid statliga och mellanstatliga biståndsorganisationer inom EU. Vidare har kansliet träffat utvärdringschefen vid UNODC (FN:s program för narkotikabekämpning och brottsbekämpning) och chefen med medarbetare för IEG, Världsbankens oberoende utvärdringsenhet.

Kanslichefen redogjorde för utfallet av budgeten år 2015, som resulterade i ett anslagssparande på en knapp halv miljon. Detta beror främst på vakanser i kansliet och på vice ordförandeposten under året. Inget formellt beslut om årets budget har delgivits kommittén, men skrivningarna i budgetpropositionen pekar på ett påslag med en miljon kr för budgetåret

2016. Kommittén har ombetts att komma med ett äskande för 2017. Avsikten är att äska en höjning av anslaget med en miljon kr även år 2017.

b. Verksamhet 2016

Kanslichefen beskrev kort verksamhetsläget. Många studier kommer troligtvis kunna beslutas innan sommaren och det kan finnas anledning att samordna lanseringen av rapporter som behandlar teman som har beröringspunkter. Exempelvis skulle de rapporter som har ett tydligt Afrikafokus kunna presenteras samtidigt på ett större "Afrikaseminarium" i höst.

En diskussion om strategi kring studierna följde och det konstaterades att det finns skäl att ha en förnyad diskussion kring delar av verksamheten. En sådan är planerad att äga rum på junimötet som är ett heldagsmöte. Vidare framfördes synpunkter på den praktiska hanteringen av utskick. Utskicken behöver vara tidigare och i en form som underlättar inläsning till mötena.

c. Biståndsanalys 2016

Ett utkast till årets rapport till regeringen, Biståndsanalys 2016, diskuterades. Rapporten bedömdes vara välskriven, redogöra väl för verksamheten och lyfta viktiga och intressanta frågor. Det lyftes att det tydligare borde framgå vem som står bakom olika utsagor och inte minst när det är EBA som tycker något. Därtill framfördes en önskan om viss justering av bildvalet i syfte att undvika att en stereotyp bild av biståndsländer förmedlas. Samtliga ledamöter ombads lämna skriftliga synpunkter senast den 20 mars.

Rapporten ska överlämnas till statssekreteraren den 8 april av ordförande och vice ordförande. Avsikten är att därefter också presentera rapporten för Utrikesutskottet, UD och Sida.

5. Information

Ingen informationspunkt detta möte. Julia Schalk framförde förslaget att till nästa möte bjuda in SCB:s förhandlare Viveka Palm, som suttit som svensk representant i FNs expertgrupp (som träffades nu i mars i New York), som har i uppdrag att ta fram indikatorer för de globala hållbarhetsmålen. Det beslutades att kansliet ska bjuda in Viveka Palm till aprilmötet för att informera om det arbetet.

6. Projekt

a. Rapport för beslut

i. *Results and Responsibility for the Swedish Policy for Global Development (av Måns Fellesson och Lisa Román)*

Referensgruppsordförande Torgny Holmgren redogjorde för arbetet med rapporten som behandlar genomförandet av politiken för global utveckling (PGU). Rapporten belyser ett antal utmaningar i genomförandet av PGU, inklusive två illustrerande exempel (migration och högre utbildning). Därtill innehåller rapporten en summering och analys av hur regeringen har rapporterat till riksdagen om PGU. Studien är aktuell då regeringen nyligen har relanserat politiken för global utveckling och en ny skrivelse väntas vara klar före sommaren.

Referensgruppsordförande menade att det är en bra genomgång av hur den förda politiken har uppfattats och genomförts och hänvisade till i stort

sett positiva omdömen från referensgruppen. En synpunkt från referensgruppen är dock att författarna skulle kunna vidareutveckla sina slutsatser. Sammantaget förordade referensgruppsordföranden att studien ska publiceras under förutsättning att skribenterna åtgärdar vissa saker. I korthet handlar dessa om att skribenterna ska se över inledningen till rapporten (inkl. syfte och avgränsningar), diskussionen om relevansen av RBM (result based management) och resultatstyrning samt utveckla och spetsa till slutsatser och rekommendationer. Rapporten skulle i så fall kunna lanseras samtidigt som den nu pågående EBA-studien om de globala hållbarhetsmålen (SDG).

Flera ledamöter lyfte fram att det är en välskriven och intressant rapport, men det fördes också fram kritik mot den metod som används. Synpunkten från referensgruppen att slutsatser och rekommendationer måste förtydligas delades brett. Därtill framfördes önskemål om en mer framåtblickande ansats med koppling till SDG.

Beslut: Rapporten godkänns för publicering under förutsättning att författarna omarbetar rapporten enligt referensgruppsordförande förslag.

ii. Capturing Complexity and Context: Evaluating Aid to Education

Referensgruppsordförande Kim Forss inledde med att ge sina reflektioner över studien som behandlar bistånd till utbildning. Studien som är en syntesutvärdering behandlar i praktiken tre frågor: utbildning, biståndspolitik samt utvärdering av utbildningsinsatser. Dessa vävs samman i studien och det leder till ett antal intressanta slutsatser. Rapporten väver in förståelse för kontext på ett sätt som sällan görs. Studien bör publiceras, men författarna bör uppmanas att bli mer framåtblickande i sina förslag och utveckla rekommendationerna så att de blir tydligare.

Även expertgruppen såg positivt på att rapporten publiceras, bland annat lyftes diskussionen om lärandeperspektivet på utvärderingar fram som en av rapportens förtjänster. Brister som lyftes fram var avsaknaden av perspektiv på det svenska utbildningsbiståndet, tillgängligheten i rapporten samt att kritiken mot en viss utvärderingsmetod tar lite för stor plats.

Beslut: Rapporten bör publiceras, men författarna bör uppmanas att utveckla sina förslag och rekommendationer.

iii. Evaluating Development Interventions with QCA

Referensgruppsordförande Kim Forss gav sina reflektioner över rapporten. Rapporten riktar sig till flera målgrupper. För det första introducerar den QCA (Qualitative Comparative Analysis) som metod för personer som sitter i beslutsposition och ska beställa utvärderingar. För det andra fungerar den som handbok för de som ska använda metoden för utvärderingar. Rapporten behandlar QCA med ett nytt grepp, och något liknande praktiskt användbart finns inte sedan tidigare. Referensgruppen har bestått av mycket kunniga personer och har varit aktiv. Gruppen är också positiv till rapporten och rapporten bör absolut publiceras.

Expertgruppen konstaterade att rapporten är smal samtidigt som den har en bredare relevans än för bara bistandssektorn. Även den del som är riktad till beställare är tämligen teknisk och för att verkligen nå beslutsfattare och beställare av utvärderingar så behövs en mer lättillgänglig presentation. Frågan om EBA bör publicera en serie rapporter om utvärderingsmetoder, där den här studien skulle kunna ingå, lyftes. Det är också viktigt att fundera

på hur studien bör presenteras och vilka som är de rätta målgrupperna, utöver utvärderare. Exempelvis skulle olika workshops kunna anordnas för olika målgrupper, t.ex. en för utvärderare och en för de som upphandlar utvärderingar på myndigheter och i civila samhället. Rapporten borde också vara av intresse för analysmyndigheter på andra områden. Rapporten kommer att presenteras på EES:s (European Evaluation Society) möte i höst.

Beslut: Rapporten ska publiceras. Kansliet får i uppdrag att tillsammans med Kim Forss fundera över bästa sättet att presentera rapporten.

iv. Funding regional cooperation and integration in Africa from the outside- what works and why?

Referensgruppsordförande Torgny Holmgren inledde med att ge sina kommentarer på rapporten. Rapporten innehåller en överskådlig genomgång av externt stöd till regional utveckling i Afrika och innehåller kritik mot den svenska ansatsen till den här typen av stöd och visar på alternativa ansatser. Rekommendationerna är dock inte så tydliga. Referensgruppen är i stort enig om att det är en relevant rapport, men efterfrågar lite tydligare slutsatser om hur en givare bör agera. Rapporten kommer lägligt i tiden, eftersom UD håller på att ta fram en ny strategi för regionalt stöd till södra Afrika och den bör publiceras.

Expertgruppen lyfte fram att rapporten är välskriven och intressant men att den handlar mycket om regionala organisationer i sig och det saknas information vad man faktiskt har åstadkommit. Därtill framfördes önskemål om att utforma tydligare slutsatser om vilken riktning man bör ta i det fortsatta arbetet. Sammanfattningsvis bedömde expertgruppen att beskrivningarna av Afrikanska Unionens och regionala institutioners roll och betydelse behöver balanseras och att resonemanget om betydelsen av att använda en bottom-up ansats (från landnivå till regional nivå) istället för en top-down ansats samt hur man kan stärka kopplingen mellan regional och nationell nivå behöver utvecklas. Andra önskemål handlade om att referera till lärdomar från andra regionala strategier, förtydliga några av de nyckelbegrepp som används i rapporten samt utveckla och spetsa till slutsatserna.

Lanseringen bör anpassas så att den på lämpligt sätt bidrar till pågående förberedelser av en ny regional strategi. Eventuellt kan andra givare bjudas in till ett seminarium för att redogöra för sina arbeten på området och för att diskutera hur samordnad Sverige är med andra givare. Alternativt kan det afrikanska perspektivet lyftas genom att bjuda in några beslutsfattare från Afrika.

Beslut: Rapporten bör publiceras under förutsättning att skribenterna omhändertar de synpunkter som framkommit i diskussionen. Torgny Holmgren fick i uppdrag att tillsammans med kansliet förmedla expertgruppens kommentarer till författarna.

b. Rapportutkast för diskussion

i. Vem beslutar om svenska biståndsmedel

Kanslichefen redogjorde för arbetet med rapporten "Vem beslutar om svenska biståndsmedel" som beskriver den statliga finansiella styrningen av svenska biståndsmedel. Rapporten utarbetas av kansliet. En referensgrupp under kanslichefens ledning har diskuterat utkast av rapporten. Rapporten ska skickas för faktagranskning till UD, Sida och ESV.

Expertgruppen ansåg att studien är informationsrik och saklig. Studien ger upphov till ett antal frågor för framtida analyser, t.ex. om hur det svenska biståndet bedrivs? En del synpunkter om formalia lyftes fram samt att mindre fokus eventuellt kan läggas på att redogöra för vad som hände under år 2014. I övrigt ansåg expertgruppen att rapporten är grundlig, översiktlig och beskriver en komplex värld.

Ledamöterna uppmanades att lämna specifika synpunkter till kansliet. En ny reviderad version skickas ut till nästa sammanträde.

c. Seminarier

Nästa seminarium "Double dividends of climate aid– an effective way forward?" kommer att hållas den 21 mars på Rosenbad.

Ett gemensamt seminarium planeras för PGU rapporten och den kommande SDG rapporten innan sommaren. Förslag på seminariupplägg förväntas presenteras på nästa möte.

Seminarium om utbildningsbistånd (Glewwe och Samoffs rapporter) är bestämt till den 11 maj. Tanken är att ha ett större upplägg med uppföljande sittningar med fokus på olika delfrågor efter presentationerna av rapporterna. Det lyftes att det vore bra att på det seminariet ha en redovisning av hur det svenska utbildningsbiståndet har sett ut tidigare och ser ut idag.

d. Information om pågående projekt

Vid expertgruppsmötet i februari beslutades att låta genomföra projektet "Aid Evaluation: Learning from experience?" med tre författare från SUM-universitetet i Oslo med vissa medskick för författarna att ta hänsyn till. Författarna har tagit hänsyn till dessa och en referensgruppsordförande behöver utses.

Beslut: Eva Lithman utses som referensgruppsordförande för studien.

e. Projektförslag för diskussion

f.

i. Synpunkter på tre potentiella förslag

EBA har fått in utkast på tre projektförslag från ett management-konsultbolag som främst arbetar inom konfliktområdet, Sthlm Policy Group.

Expertgruppen bedömde främst en av projektidéerna - om konfliktmedvetenhet hos humanitära aktörer - vara av potentiellt intresse, men efterfrågade ett fullt projektförslag med tydlig information om vilka metoder man vill använda samt vem/vilka som är tänkta som författare

(inklusive CV) för att kunna ta ställning. Kansliet fick i uppdrag att återkoppla detta till Sthlm Policy Group.

7. Övriga frågor
Ingen övrig fråga.
8. Mötet avslutas